

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی قم

مرکز آموزشی درمانی حضرت فاطمه معصومه (س)

شپش و راههای پیشگیری از انتقال

ابتلا به شپش یکی از بیماریهای شایع در همه سنین است. شپش علاوه بر ناراحتی هایی که در اثر گزش ایجاد می کند، ناقل بیماری تیفوس و تب راجعه نیز می باشد. بنابراین آگاهی از علائم و نشانه های این بیماری گامی مثبت در جهت کنترل بیماری محسوب می گردد.

مشخصات کلی شپش :

حشره ای کوچک با رنگ خاکستری و بدون بال و جلد نرم و نسبتاً چرمی دارد و خونخوار است و به عنوان انگل خارجی بدن انسان بوده و می تواند و می تواند تن، سر و عانه را آلوده کند. تخم شپش عموماً رشک نامیده می شود و بیضی شکل و سفید است. و به مو و درزهای لباس می چسبد.

انواع شپش : ۱- شپش سر ۲- شپش بدن ۳- شپش عانه

شپش سر بسیار شبیه شپش بدن است ولی تخم ها (رشک) روی لباس گذاشته نمی شوند بلکه با یک ماده شیمیایی به پایه موها سر خصوصاً موهای عقب و بالای گوش و پشت گردن چسبیده می شوند. شپش بدن در مسیر درزها و چینهای لباس زندگی می کنند.

خصوصاً در مواردی که تراکم جمعیت زیاد است و مردم لباسها را ندرتا می شویند و یا تعویض می کنند. بنابراین شپش ها عوماً نزد افرادی یافت می شوند که مجبورند در محل های پرجمعیت و معمولاً در شرایط غیر بهداشتی زندگی می کنند مانند زندانهای قدیمی، اردوگاههای پناهندگان، خندق ها در زمان جنگ . شپش روزی چند بار خون می خورد و بزاق به بدن تزریق می شود و اثرات سمی آن در افراد آلوده ممکن است باعث خستگی، تحریک و احساس تنبلی شود.

راههای انتقال :

۱- از طریق تماس مستقیم افراد سالم با افراد آلوده

۲- از طریق تماس غیر مستقیم بصورت استفاده از وسایل شخصی آلوده مانند لباسها ، پتو، ملحفه، شانه، کلاه، روسری و...

علائم ابتلا به شپش سر :

الف- خارش شدید

ب- التهاب و تورم در ناحیه ریشه مو به دلیل خاراندن

ج- بزرگ و حساس شدن غدد لنفاوی پشت گوش، گردن و سر

راههای مبارزه:

بهترین راه برای ریشه کن کردن شپش بدن تعویض لباس ها، شستن لباس در حرارت بیش از ۶۰ درجه سانتیگراد اتو کردن بخصوص درزها ی لباس آویزان کردن البسه و ملحفه ها در معرض نور خورشید

جهت مبارزه با شپش سر: شستشوی مرتب سر با صابون و آب گرم تعداد نمف و بالغ ها را کاهش می دهد. ولی روی تخم ها که محکم به پایه مو چسبیده اند اثری ندارد.

بلکه با یک شانه فلزی که دندانه های خیلی ریز و نزدیک بهم دارند از موها جدا کنیم. یا موها کوتاه و ترجیحا تراشیده شوند. استفاده از داروهای ضد شپش از جمله شامپو و لوسیون گاما بنزن یا شامپو و لوسیون پرمترین طبق دستور پزشک مصرف گردد. برای تکمیل شدن درمان ، بقیه افراد خانواده را هم بررسی و درمان کنیم.

عوارض ابتلا به شپش:

۱- خارش شدید در سطح بدن بدلیل تلقیح ماده بزاقی به پوست افراد مبتلا موجب زخم شدن قسمت های پوست می شود.

راههای پیشگیری:

۲- عفونت ثانویه مثل زردخیم که در اثر خاراندن شدید پوست رخ می دهد. عوارض دیگر خستگی، افسردگی و پریشانی و...

۱. رعایت بهداشت فردی بخصوص استحمام مرتب

۲. شانه کردن روزانه موهای سر وبعد از آن تمیز کردن برس و

۳. شستشوی منظم لباس ها ، روسری، کلاه و...

۴. عدم استفاده از شانه، کلاه و برس دیگران

۵. پرهیز از تماس با اشیا و لباس های فرد آلوده

۶. کنترل روزانه موی سر

۷. تعویض مرتب لباس ها